

Journal of Linguistic and Rhetorical Studies

Volume 15, Consecutive Number 35, Spring 2024

Pages 367-394 (research article)

Received: 19 December 2023 **Revised:** 29 January 2024 **Accepted:** 17 February 2024

Issn: [2717-090x](https://doi.org/10.22075/jlrs.2024.33022.2410)

Journal Homepage: <https://rhetorical.semnan.ac.ir/?lang=en>

This is an Open Access paper licensed under the Creative Commons License CC-BY 4.0 license.

Content Analysis of the articles in *Journal of Linguistic and Rhetorical Studies* of Semnan University (2010 - 2023)

Moradi Moghaddam, Hossein¹

1: Assistant Professor of Department of Knowledge and Information Science, Semnan University, Semnan, Iran.
(h-moradimoghaddam@semnan.ac.ir)

Abstract: The *Journal of Linguistic and Rhetorical Studies* is one of the core journals in its *Journal of Linguistic and Rhetorical Studies*, having reached the first quarter and received the A rank, is one of the core humanities journals of Semnan University. Due to its significant status, the present research was conducted with the aim of analyzing the content of the articles published in this Journal spanning the years 2010/1389 to 2023/1402. This research was done using the content analysis method for the statistical population of the 370 scientific articles published by *Journal of Linguistic and Rhetorical Studies* of Semnan University from 2010 to 2023. Sampling was not used in this research and the research population was investigated by census. By examining each article, necessary data were collected and analyzed using Excel software. The findings of the research showed that from 2010 to 2023, 370 articles were published in *Journal of Language and Rhetoric Studies* of Semnan University. Most of the articles were written by male authors (65% of the articles), with the scientific rank of assistant professor (30% of the articles), and the organizational affiliation of most of the articles belonged to Semnan University (10% of the articles). Concerning the variety of the disciplines, the fields of Persian language and literature (75 percent), general linguistics (7 percent), and Arabic language and literature (5 percent) showed the highest rate of publication. In the review and analysis of the journal articles, 1600 topics were identified with open code, out of which about 500 more frequent topics were selected in about 20 main topics. The first to third ranks of the main topics were dedicated to poetry and poets (9 percent), rhetoric (7.9 percent), and style and stylistics (6.3 percent). These were followed by metaphor, language and linguistics, sonnets and sonnets sequences, analysis, image and visualization. The remaining ten topics of the 370 articles were related to literary devices, literary elements, language structure, literature, story, simile, music, aesthetics, literary layers, grammar, and other fields. In the process of internationalization of publications, geographical distribution of authors is an important indicator. Since the review and analysis of the articles of *Journal of Linguistic and Rhetorical Studies* showed that the pattern of publishing articles was based on domestic authors, planning is deemed necessary to elevate the geographical distribution of authors at the international level.

Keywords: content analysis, journal articles, language and rhetoric studies, Semnan University.

- H. Moradi Moghaddam (2024). Content Analysis of the articles in *Journal of Linguistic and Rhetorical Studies* of Semnan University (2010 - 2023), *Journal of Linguistic and Rhetorical Studies* 15(35), 395-422.

Doi: [10.22075/jlrs.2024.33022.2410](https://doi.org/10.22075/jlrs.2024.33022.2410)

مجله علمی مطالعات زبانی و بلاغی

سال پانزدهم - شماره ۳۵ - بهار ۱۴۰۳

صفحات ۳۹۵-۴۲۲ (مقاله پژوهشی)

تاریخ: وصول ۱۴۰۲/۰۹/۲۸ - بازنگری ۱۴۰۲/۱۱/۰۹ - پذیرش: ۱۴۰۲/۱۱/۲۸

تحلیل محتوای مقالات نشریه مطالعات زبانی و بلاغی

دانشگاه سمنان از ۱۳۸۹ تا ۱۴۰۲

حسین مرادی مقدم^۱

۱: استادیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران.

h-moradimoghadam@semnan.ac.ir

چکیده: نشریه مطالعات زبانی و بلاغی از نشریات هسته در رشته خود بوده که به چارک اول و دریافت رتبه الف نائل گردیده است و از نشریات مهم علوم انسانی دانشگاه سمنان می‌باشد. به دلیل اهمیت و جایگاه این نشریه، پژوهش حاضر با هدف تحلیل محتوای مقالات آن در طی سال‌های ۱۳۸۹-۱۴۰۲ انجام گردیده است. این پژوهش با استفاده از روش تحلیل محتوا انجام شده است. جامعه آماری مقالات علمی نشریه مطالعات زبانی و بلاغی دانشگاه سمنان طی سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۴۰۲ بوده است. تعداد مقالات این نشریه ۳۷۰ مقاله بوده و در این پژوهش از نمونه‌گیری استفاده نشده و جامعه پژوهش به صورت سرشماری بررسی شده‌اند. با بررسی تک تک مقاله‌ها، داده‌های لازم گردآوری شدند و با استفاده از نرم‌افزار اکسل تجزیه و تحلیل داده‌ها انجام شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که از سال ۱۳۸۹ تا سال ۱۴۰۲ تعداد ۳۷۰ مقاله در نشریه مطالعات زبان و بلاغی دانشگاه سمنان منتشر شده است. بیشترین مقالات به وسیله نویسندگان مرد (۶۵ درصد مقالات)، با رتبه علمی استادیار (۳۰ درصد مقالات) منتشر گردیده و وابستگی سازمانی بیشتر مقالات متعلق به دانشگاه سمنان (۱۰ درصد مقالات) بوده است. سهم نویسندگان رشته‌های مختلف از انتشار مقالات نشان داد، رشته‌های زبان و ادبیات فارسی (۷۵ درصد)، زبان‌شناسی همگانی (۷ درصد) و زبان و ادبیات عرب (۵ درصد) بیشتر بوده است. در بررسی و تحلیل مقالات نشریه، ۱۶۰۰ موضوع با کد باز شناسایی گردید که از بین آنها حدود ۵۰۰ موضوع که دارای فراوانی بیشتری بودند، انتخاب گردید و موضوعات محوری مقالات نشریه در حدود ۲۰ موضوع اصلی انتخاب شد که رتبه‌های اول تا سوم موضوعات محوری و مضامین به شعر و شعرا (۹ درصد)، بلاغت (۷٫۹ درصد) و سبک و سبک‌شناسی (۶٫۳ درصد) اختصاص داشت. موضوعات دیگر شامل استعاره، زبان و زبان‌شناسی، غزل و غزلیات، تحلیل و تصویر و تصویرسازی ده موضوع مقالات نشریه مطالعات زبانی و بلاغی (۳۷۰ مقاله) که بیشترین تعداد موضوع مقالات را به خود اختصاص داده است و بعد از آن موضوعات مربوط به فنون ادبی، عناصر ادبی، ساختار زبانی، ادبیات، داستان، تشبیه، موسیقی، زیبایی‌شناسی، لایه‌های ادبی و دستور زبان و دیگر زمینه‌ها قرار دارند. در روند بین‌المللی‌سازی نشریات، توزیع جغرافیایی نویسندگان شاخص مهمی است. از آن‌جا که بررسی و تحلیل مقالات نشریه مطالعات زبانی و بلاغی نشان داد که الگوی انتشار مقالات بر اساس نویسندگان داخل کشور بوده است، به نظر می‌رسد برای تحقق توزیع جغرافیایی نویسندگان در سطح بین‌المللی، برنامه‌ریزی لازم از طرف ارکان نشریه ضرورت دارد.

کلیدواژه: تحلیل محتوا، مقالات نشریه، مطالعات زبان و بلاغی، دانشگاه سمنان.

- مرادی مقدم، حسین (۱۴۰۳). تحلیل محتوای مقالات نشریه مطالعات زبانی و بلاغی دانشگاه سمنان از ۱۳۸۹

تا ۱۴۰۲. *مجله مطالعات زبانی و بلاغی دانشگاه سمنان*، شماره ۳۵، صفحات ۳۹۵-۴۲۲.

Doi: [10.22075/jlrs.2024.33022.2410](https://doi.org/10.22075/jlrs.2024.33022.2410)

مقدمه و بیان مسئله

نشریات معتبر وسیله‌ای برای انتشار یافته‌های پژوهش در یک حوزه علمی هستند. این نشریات به لحاظ اعمال همترازخوانی^۱ (داوری) به نشریات علمی معروف‌اند. نشریه علمی علاوه بر اشتراک‌گذاری دانش در بین محققان، نشان از تفوق علمی یک پژوهشگر بر دیگری در یک حوزه تخصصی دارد.

از لحاظ تاریخی انتشار نشریات علمی به اواسط قرن هفدهم میلادی باز می‌گردد؛ زمانی که انجمن‌های علمی فعالیت‌های خود را گسترش دادند و موجبات تبادل اطلاعات و یافته‌های تحقیقاتی پژوهشگران را فراهم آوردند. قبل از جنگ جهانی دوم، صنعت نشر به وسیله دانشگاه‌ها و انجمن‌های علمی اداره می‌شد. در این وضعیت پژوهشگران بر انتشار یافته‌های علمی خود نظارت داشتند؛ اما بعد از جنگ جهانی دوم حضور حوزه تجاری در صنعت نشر به تدریج گسترش یافت (قانع، ۱۳۹۲: ۳). علت اصلی ایجاد، رشد و گسترش نشریات معتبر در دو عامل نهفته است؛ یکی نیاز هر محقق به ارائه حاصل پژوهش خود به متخصصان حوزه مربوطه و دیگری اشتیاق همکاران به دسترسی به آن نتایج است. اعتبار علمی نشریه نیز از دو رکن اصلی ارتباط علمی یعنی مولف و ناشر نشأت می‌گیرد. نویسنده با رعایت استانداردهای ساختاری و محتوایی به اعتبار نشریه قوت می‌بخشد و از طرف دیگر نشریات با کنترل کیفیت استمرار اعتبار را ضمانت می‌نمایند.

اهمیت نشریات علمی در دنیای انتشارات بر کسی پوشیده نیست. به جهت روزآمد بودن نشریات و انعکاس آخرین یافته‌های علمی در حوزه‌های موضوعی و رشته‌های مختلف دانشگاهی، مورد استفاده پژوهشگران حوزه‌های علمی مختلف قرار می‌گیرد. تحلیل و بررسی آنچه در مجلات یک رشته علمی چاپ می‌شود به درک بهتر موضوع‌ها و مسئولیت‌های آن رشته کمک می‌کند و می‌توان با نگاه به گذشته و تحلیل پژوهش‌های صورت گرفته، مسیر مورد انتظار در آینده را ترسیم کرد. مجله‌ها نماد بارز تحولات علمی هستند و از مشخصه‌های اصلی ورود یک نظام اجتماعی به دوره

توسعه یافتگی تلقی می‌شوند؛ بنابراین با بررسی تحول نشریه‌های کلیدی یک حوزه تخصصی، می‌توان سیر یک رشته را در جامعه علمی مورد نظر ترسیم کرد (سوگیموتو، ۲۰۱۷: ۱).

آگاهی از موضوعات منتشر شده در یک نشریه، می‌تواند میزان اقبال و توجه نویسندگان و پژوهشگران به موضوعات مختلف پژوهشی را نشان دهد و با بررسی سابقه انتشار موضوع مقالات و تحلیل موضوعی آن، می‌توان روند رشد موضوعات مختلف را در نشریه نشان داد. همچنین بررسی وضعیت مشارکت نویسندگان مقالات در داخل یا خارج کشور و دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی و پژوهشی مشارکت کننده در انتشار مقالات نشریات، می‌تواند برای شناخت بهتر وضعیت مشارکت کنندگان در انتشار مقالات کمک نماید. با تحلیل دقیق داده‌های نشریات، می‌توان برای برنامه‌ریزی بهتر و ارتقای نشریات بهره برد؛ بنابراین، ارزیابی دقیق محتوای مقالات نشریات، باعث تقویت هویت هر رشته می‌شود.

نشریه علمی مطالعات زبانی و بلاغی، یکی از نشریه‌های معتبر حوزه علوم انسانی دانشگاه سمنان است. در این پژوهش، به تحلیل محتوای مقالات این نشریه از سال ۱۳۸۹ که مجوز رسمی وزارت علوم و تحقیقات کشور را کسب نموده، تا سال ۱۴۰۲ پرداخته می‌شود. بر این اساس فراوانی مقالات چاپ شده طی سال‌های مختلف و روند رشد مقالات منتشر شده، جنسیت، رتبه علمی، رشته/گرایش و موضوع‌ها و محورهای مورد توجه نویسندگان، دانشگاه‌ها/سازمان‌های مشارکت کننده در تدوین مقالات مورد ارزیابی قرار گرفته است.

یکی از روش‌های پژوهش کیفی، روش تحلیل محتوا است. در این روش، از تحلیل مضمون استفاده می‌شود. تحلیل مضمون، روشی برای شناخت، تحلیل و گزارش الگوهای موجود در داده‌های کیفی است. این روش، فرایندی برای تحلیل داده‌های متنی است و داده‌های پراکنده و تحلیل متنوع را به داده‌هایی غنی و تفصیلی تبدیل

تحلیل محتوای مقالات نشریه مطالعات زبانی و بلاغی دانشگاه سمنان از ۱۳۸۹ تا ۱۴۰۲ - ۳۹۹
می‌کند (عابدی جعفری و همکاران، ۱۳۹۰:۳). تحلیل مضمون، صرفاً روش کیفی خاصی نیست؛ بلکه فرایندی است که می‌تواند در اکثر روش‌های کیفی به کار رود. به طور کلی، تحلیل مضمون، روشی است برای:

الف- دیدن متن؛

ب- برداشت و درک مناسب از اطلاعات ظاهراً نامرتبط؛

ج- تحلیل اطلاعات کیفی؛

د- مشاهده نظام‌مند شخص، عامل، گروه، موقعیت، سازمان یا فرهنگ؛

ه- تبدیل داده‌های کیفی به داده‌های کمی (عابدی جعفری و همکاران، ۱۳۹۰:۳؛

به نقل از بویاتزیس، ۱۹۹۸).

تحلیل موضوعی نشریه‌های علمی باعث شناخت بیشتر نشریه برای مسئولان و سیاست‌گذاران امور نشریات علمی در دانشگاه خواهد شد. آگاهی از نشریه و موضوعات آن همچنین وضعیت نویسندگان و مشارک کنندگان در امر تدوین مقالات نشریه و توزیع جغرافیایی نویسندگان در داخل یا بعضاً خارج کشور باعث مشخص شدن نقاط قوت و تقویت این بخش و مشخص شدن نقایص نشریه و برطرف کردن آن در شماره‌های آینده خواهد شد. از آنجایی که تا به حال پژوهشی درباره تحلیل موضوعی مقاله‌های منتشر شده در نشریه علمی- پژوهشی مطالعات زبانی و بلاغی دانشگاه سمنان انجام نشده، پژوهش حاضر با هدف بررسی وضعیت و تحلیل مقالات این نشریه از ابتدای انتشار آن تا سال ۱۴۰۲ انجام شده است.

برای دستیابی به اهداف پژوهش، به سؤالات زیر در پژوهش پاسخ داده شده است.

۱. وضعیت شاخص‌های علم‌سنجی نشریه مطالعات زبانی و بلاغی در چه سطحی

بوده است؟

۲. وضعیت نشریه مطالعات زبانی و بلاغی از نظر فراوانی مقالات چاپ شده طی

سال‌های مختلف، جنسیت نویسندگان، رتبه علمی نویسندگان، رشته / گرایش و

موضوع‌ها و محورهای مورد توجه نویسندگان، دانشگاه‌ها/ سازمان‌های مشارکت‌کننده

در تدوین مقالات چگونه بوده است؟

۳. نشریه مطالعات زبانی و بلاغی از نظر فراوانی توزیع جغرافیایی نویسندگان در داخل و خارج از کشور، به چه نحوی بوده است؟

مروری بر ادبیات پژوهش

نشریه مطالعات زبانی و بلاغی یک مجله با دسترسی آزاد است که به صورت فصلنامه منتشر می شود و در دانشگاه سمنان در سال ۱۳۸۹ تأسیس شد. حوزه اصلی این مجله، مطالعات زبانی و بلاغی است. این مجله مقالات اصلی، ارتباطات کوتاه و نامه های به سردبیر را در زمینه های مطالعات زبانی و بلاغت می پذیرد. این مجله در سال ۱۳۹۶ از سوی کمیسیون نشریات علمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، به اعتبار علمی - پژوهشی دست یافت. در سال ۱۴۰۰ نیز وضعیت انتشار این نشریه به فصلنامه تغییر یافت.

اهداف و چشم انداز نشریه

ارائه یک منبع علمی برای انتشار ایده ها و مطالعات اصیل در مطالعات زبان و بلاغت، هدف اصلی مجله مطالعات زبانی و بلاغی است. کلیدواژه های اصلی شامل: مطالعات زبانشناسی و بلاغت می باشد.

- بخش «زبان» موضوعاتی همچون دستور، لغت، آواشناسی، واج شناسی و تاریخ زبان را در بر می گیرد که گونه های مختلف فارسی اعم از کهن، معاصر، رسمی، ادبی، محاوره، گویش های ایرانی و لهجه های محلی را شامل می شود.

- بخش «بلاغت» هم مباحث و نظریه های قدیم و جدید این علم را بر اساس متون نظم و نثر کهن و معاصر فارسی می کاود.

نشریه مطالعات زبانی و بلاغی دارای پروانه انتشار از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و یک نشریه علمی - پژوهشی بوده و دارای فرایند داوری^۱ است. این نشریه در نمایه ISC و DOAJ نمایه شده است. در ارزیابی پایگاه رتبه بندی نشریات وزارت علوم و تحقیقات و فناوری طی سال های ۱۳۹۸-۱۴۰۰ رتبه نشریه مطالعات زبانی و بلاغی از رده

تحلیل محتوای مقالات نشریه مطالعات زبانی و بلاغی دانشگاه سمنان از ۱۳۸۹ تا ۱۴۰۲ - ۴۰۱
«ب» به رتبه «الف» ارتقا پیدا کرده است. طبق آخرین گزارش ارزیابی نشریات توسط
پایگاه استنادی علوم جهان اسلام که توسط موسسه استنادی پایش علم و فناوری جهان
اسلام منتشر گردیده، این نشریه به چارک اول نائل شده و در زمره نشریات هسته رشته
خود محسوب می گردد.

پیشینه پژوهش

ورناصری و همکاران (۱۴۰۲) با هدف تحلیل محتوای پژوهش‌های فصلنامه تعامل
انسان و اطلاعات، تعداد ۲۴۲ مقاله نشریه تعامل انسان و اطلاعات را بررسی نمودند.
یافته‌های آنان نشان داد: جنسیت نویسندگان مقالات نشریه فصلنامه تعامل انسان و
اطلاعات ۵۳ درصد از آن‌ها مرد و ۴۷ درصد از آن‌ها زن بوده‌اند، حوزه موضوعی
مدیریت اطلاعات بیشترین و حوزه موضوعی سازمان‌دهی کمترین تعداد مقالات را به
خود اختصاص داده بودند. بیشترین افراد مشارکت‌کننده در نگارش مقاله‌ها، استادیار
(۱۵۸) بوده‌اند. بیشترین مشارکت، توسط نویسندگان دانشگاه خوارزمی بوده است.
مطابق با یافته‌های پژوهش، جامعه آماری پژوهش‌های دانشجویان، اساتید و دانشگاهیان
بوده است. ۷۸ درصد مقاله‌های چاپ شده در فصلنامه تعامل انسان و اطلاعات، سطح
گروهی است. رویکرد کمی با ۵۱ درصد بیشترین پژوهش‌ها را به خود اختصاص داد.
بیشترین استراتژی روش پژوهش‌ها، پژوهش‌های توصیفی با ۱۶۷ عنوان بالاترین درصد
(۶۹ درصد) است.

گنجی، محمدی (۱۴۰۱) در پژوهشی با عنوان تحلیل محتوای روش‌های پژوهش
آمیخته در نشریات مدیریت ورزشی با تاکید بر بازاریابی، به بررسی و تحلیل محتوای
نشریات از منظر روش‌شناسی پژوهش، نرم‌افزارهای آماری، روش‌های جمع‌آوری داده-
های پژوهش پرداختند. نتایج پژوهش آنان نشان داد که استفاده از روش تحقیق آمیخته
در این نشریات در دوران اولیه و شناخت کمی می‌باشد و امید است در آینده مورد توجه
پژوهشگران قرار گیرد. بنابراین، انتظار می‌رود این پژوهش علاوه بر شناسایی مسائل،
مشکلات و محدودیت‌های موجود و گذشته، رویکردی آینده‌نگر برای کشف

فرصت‌ها و جهت‌دهی محققان در استفاده مطلوب از روش‌های پژوهش ترکیبی داشته باشد.

ترابی و فتحی (۱۴۰۰) به تحلیل محتوای ۲۶۲ مقاله نشریه پژوهش‌های مجله مدیریت سازمان‌های دولتی پرداختند. یافته‌های پژوهش آنان نشان داد بیشترین مقالات، توسط استادان و دانشجویان با مدرک مدیریت دولتی چاپ شده است. موضوع محوری بیشتر مقالات، رفتار سازمانی، مدیریت تشکیلات، سیستم‌ها و روش‌ها در بخش دولتی و مدیریت منابع انسانی بوده است؛ همچنین بر اساس نتایج پژوهش، بیشتر پژوهش‌ها به صورت کاربردی و دارای رویکرد کیفی بوده‌اند. روش تحلیل بیشتر مقالات مورد بررسی، ترکیبی از روش‌های کمی و کیفی بوده و شیوه گردآوری داده‌ها بیشتر از طریق پرسش‌نامه بوده است.

ایمانی و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهشی با عنوان تحلیل محتوای پژوهش‌های فصلنامه مدیریت دولتی دانشگاه تهران، به بررسی وضعیت این نشریه و تحلیل محتوای آن پرداختند. یافته‌های پژوهش آن نشان داد از سال ۱۳۸۷ تا بهار ۱۳۹۷ تعداد ۲۹۱ مقاله در فصلنامه مدیریت دولتی منتشر شده است. بیشترین مقالات توسط نویسندگان مرد، با رتبه علمی استادیار، مدرک مدیریت دولتی و وابسته به دانشگاه تهران انتشار یافته است. موضوع محوری بیشتر مقالات، رفتار سازمانی و منابع انسانی بوده و اغلب آنها، سازمان‌ها و نهادهای دولتی را برای جامعه آماری در نظر گرفته‌اند. همچنین بر اساس نتایج، بیشتر پژوهش‌ها به صورت مقطعی انجام شده و دارای رویکرد کمی و از نوع کاربردی بودند؛ سطح تحلیل و استراتژی بیشتر مقالات، به ترتیب از نوع فردی و پیمایشی بوده است. داده‌های به کار رفته در بیشتر آنها، از نوع اولیه و روش گردآوری داده‌ها بیشتر از طریق پرسش‌نامه بوده است.

هلالی‌زاده و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهشی به بررسی تحلیل محتوای نشریه فیزیولوژی ورزشی پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی پرداختند. نتایج پژوهش آنان

تحلیل محتوای مقالات نشریه مطالعات زبانی و بلاغی دانشگاه سمنان از ۱۳۸۹ تا ۱۴۰۲ - ۴۰۳

نشان داد که از مجموع ۲۶۳ مقاله بررسی شده به لحاظ حوزه مطالعاتی، ۶۴/۳ درصد در حوزه سلامت، ۲۲/۴ درصد در حوزه ورزش قهرمانی و ۱۳/۳ درصد در سایر مباحث بوده است. از نظر روش پژوهش نیز ۹/۹ درصد مقالات توصیفی، ۷۶/۸ درصد نیمه تجربی، ۱۲/۵ درصد تجربی و ۰/۸ درصد مربوط به سایر روش‌ها بوده‌اند. بیشترین سهم مقالات منتشر شده در نشریه فیزیولوژی ورزشی به لحاظ حوزه مطالعاتی در حوزه سلامت و به لحاظ روش پژوهشی در حوزه مطالعات نیمه تجربی است. به لحاظ آزمودنی‌ها نیز به طور عمده، مطالعات روی افراد سالم، غیر ورزشکار و گروه سنی جوانان انجام شده است. در مجموع، با توجه به عدم توازن مطالعات انجام شده در حیطه‌های گوناگون فیزیولوژی ورزشی، تعیین اولویت‌های پژوهشی برای این نشریه ضروری به نظر می‌رسد.

فیگورولا و همکاران^۱ (۲۰۱۷) با استفاده از مدل‌سازی موضوعی به ارزیابی و تحلیل مقالات نشریات کتابداری و اطلاع‌رسانی در سال‌های ۱۹۷۸-۲۰۱۴ پرداختند. داده‌های مورد بررسی شامل عناوین و چکیده‌های نشریات دارای فرایند داوری تحت پوشش پایگاه لیزا (LISA) بود. در این پژوهش، ۹۲۷۰۵ مورد از ۷۳۷ مجله بررسی شد که بر اساس مدل‌سازی موضوعی، ۱۹ موضوع به دست آمد که در چهار حوزه کلی: فرآیند، فناوری اطلاعات، کتابخانه‌ها و زمینه‌های کاربردی گروه‌بندی شد. در طول سال‌های مختلف، موضوعات مرتبط با کتابخانه‌ها از بین رفت؛ در حالی که موضوعات مربوط به جستجو و ارزیابی سیستم‌های جستجو و حوزه‌های کاربردی مانند علوم انسانی دیجیتال^۲، به وجود آمده‌اند.

لیو^۴ و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهشی با عنوان تحلیل محتوای مقالات مجلات مشاوره، به بررسی ۳۰ ساله مقالات مورد پذیرش در این نشریه پرداختند. از مجموع ۴۵ مقاله در مورد فرزندخواندگی در ۱۳ مجله مشاوره، ۲۰ مورد از آنها در مجله خانواده منتشر شده بود. علی‌رغم افزایش کلی انتشارات مربوط به فرزندخواندگی ۱۹۸۸-۲۰۱۷،

-
1. Figuerola et al
 2. Lirary & Information Science Abstract
 3. Digital humanities
 4. Liu

نتایج تحلیل محتوای نشریات نشان از فقدان تحقیقات تجربی در مورد فرزندخواندگی در زمینه مشاوره دارد؛ بنابراین پژوهشگران الگوهایی را به منظور جهت گیری های روش شناختی پیشنهاد کردند. در این پژوهش همچنین مضامین مربوط به فرزندخواندگی و عملکرد مشاوره شناسایی شد که مضامین برای مشاوران خانواده / پزشکان و تحقیقات مورد بحث قرار گرفت.

والگرن و همکاران^۱ (۲۰۲۱) به تحلیل محتوای مقالات پژوهشی مجله مشاوره ژنتیک پرداخته اند. یافته های پژوهش نشان داد که یک روند خطی مثبت کلی در تعداد مقالات منتشر شده در این دوره وجود داشت. تقریباً درصد های مساوی از مطالعات تحلیل های کیفی (۳۴٪)، کمی (۳۱٪) و ترکیبی (۳۵٪) استفاده کردند. سرطان (۲۷٪)، دوران بارداری (۱۳٫۳٪) و ژنتیک عمومی (۱۲٫۶٪) شایع ترین تخصص های ارائه شده بودند. تعداد مطالعات در مورد دوران بارداری و اطفال کمتر بود و تعداد مطالعات در مورد نوروژنتیک بیشتر از آن چیزی بود که بر اساس نیروی کار بالینی انتظار می رفت. بیماران، شایع ترین نمونه (۵۵٫۶٪) بودند. رایج ترین حوزه های محتوا، مشاوره ژنتیک (۱۶٫۸٪) بود. نگرش ها، ادراکات و باورها در مورد خدمات ژنتیک (۱۶٫۱٪) و تصمیم گیری (۱۴٫۵٪). در مقابل، مطالعات نسبتاً کمی بر روی جمعیت های مشاور ژنتیک آزمایشگاهی، مرد، ناسازگار با جنسیت و جمعیت فرزندخوانده متمرکز شده اند. جمع بندی پیشینه های پژوهش نشان می دهد پژوهش های تحلیل محتوای نشریات، توجه پژوهشگران مختلف در حوزه های متفاوت را در پی داشته است و پژوهشگران در رشته های گوناگون از شاخص تحلیل محتوای مجلات به منظور تبیین وضعیت فعلی و گذشته تولیدات علمی رشته ها بهره گرفته اند. پژوهش حاضر نیز تلاش کرده است به بررسی وضعیت نشریه مطالعات زبانی و بلاغی و تحلیل مقالات نشریه همت گمارد تا از این طریق کمکی برای سیاست گذاران نشریات علوم انسانی دانشگاه سمنان و ارکان

1. Wallgren, Veach., MacFarlane, & LeRoy

تحلیل محتوای مقالات نشریه مطالعات زبانی و بلاغی دانشگاه سمنان از ۱۳۸۹ تا ۱۴۰۲ - ۴۰۵
نشریه مطالعات زبانی و بلاغی برای برنامه‌ریزی و ارتقای نشریه به منظور بین‌المللی کردن
نشریه باشد.

روش‌شناسی تحقیق

روش پژوهش حاضر با استفاده از روش تحلیل محتوا انجام شده است. جامعه آماری پژوهش مقالات علمی - پژوهشی چاپ شده طی سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۴۰۲ در نشریه مطالعات زبانی و بلاغی به تعداد ۳۷۰ مقاله است؛ به گونه‌ای که با بررسی تک‌تک مقاله‌ها، داده‌های لازم گردآوری شدند و با استفاده از نرم‌افزار اکسل به تجزیه و تحلیل داده‌ها پرداخته شد. در این پژوهش از نمونه‌گیری استفاده نشده و همه عناصر جامعه، به صورت سرشماری بررسی شده‌اند.

تحلیل محتوا به عنوان یک روش تحقیق کیفی محسوب می‌گردد. با استفاده از روش تحلیل محتوا می‌توان مشخصه‌ها و محورهای اساسی یک متن یا مقاله را دسته‌بندی کرد. بررسی روند موضوعات در مجلات علمی، به ما کمک می‌کند که ظهور و تداوم موضوعات پژوهشی و روش‌های استفاده شده در طول زمان را مورد شناسایی قرار داده تا نقاط قوت و ضعف نشریه بهتر از گذشته مشخص شود (ایمانی و همکاران، ۱۳۹۷). رویکرد تحلیل محتوا مبتنی بر مقوله است و این ویژگی متمایزکننده آن است. مقوله‌ها به جنبه‌هایی در متن اشاره می‌کنند که معنای آن جنبه‌ها را به طور خلاصه بیان می‌کند؛ بنابراین، ارزیابی متن به سیستم دسته‌بندی انتخاب شده محدود می‌شود. محتویات متنی که توسط دسته‌ها یا برداشت‌های کل‌نگر مورد توجه قرار نگرفته‌اند، در نظر گرفته نمی‌شوند یا باید با روش‌های دیگر تحلیل متن مورد بررسی قرار گیرند

یافته‌های پژوهش

در پاسخ به سؤال اول پژوهش، شاخص‌های مختلف علم‌سنجی نشریه مطالعات زبانی و بلاغی دانشگاه سمنان طی سال ۱۳۹۵-۱۴۰۰ در سامانه نشریات علمی پایگاه استنادی علوم جهانی اسلام یا ISC مورد بررسی قرار گرفت.

نتایج بررسی نشان داد نشریه مطالعات زبانی و بلاغی به صورت فصل نامه و به زبان فارسی منتشر می شود. طبق داده‌های سامانه نشریات پایگاه استنادی علوم جهان اسلام، این نشریه یک نشریه هسته در رشته خود محسوب می شود. شاخص‌های علم‌سنجی این مجله طی سال‌های ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۰ در جدول شماره ۱ نمایش داده شده است.

جدول شماره ۱، شاخص‌های علم‌سنجی نشریه مطالعات زبانی و بلاغی در سامانه نشریات علمی ISC پایگاه استنادی علوم جهان اسلام طی سال ۱۳۹۵-۱۴۰۰

سال ارزیابی	شاخص ضریب تاثیر (IF)	شاخص متوسط ضریب تاثیر در سطح کلان: حوزه علوم اجتماعی (MIF)	شاخص متوسط ضریب تاثیر در سطح میانی: حوزه علوم انسانی (MIF)	شاخص چارک در علوم انسانی (Q)	خود استنادی %
۱۳۹۵	0	۰,۱۴۲	۰,۱۲۸	-	۰
۱۳۹۶	۰,۰۳۴	۰,۱۱۵	۰,۱۱۴	Q4	۰
۱۳۹۷	۰,۱۱۴	۰,۲۹۰	۰,۱۱۳	Q3	۵۰
۱۳۹۸	۰,۵۵۳	۰,۳۲۹	۰,۱۴۴	Q2	۸۴,۶۲
۱۳۹۹	۰,۵۰۸	۰,۳۵۸	۰,۱۴۸	Q1	۸۰
۱۴۰۰	۰,۳۹۱	۰,۱۵۰	۰,۱۴۷	Q1	۸۸,۸۹

تحلیل محتوای مقالات نشریه مطالعات زبانی و بلاغی دانشگاه سمنان از ۱۳۸۹ تا ۱۴۰۲ - ۴۰۷

همان‌طور که در جدول ۱، مشخص شده است روند شاخص‌های علم‌سنجی مجله مطالعات زبانی و بلاغی طی ۵ پنج سال اخیر روند رو به رشدی داشته است. این روند هم در مورد ضریب تأثیر مجله و هم چارک مجله صدق می‌کند. این مجله در سال ۱۳۹۵ فاقد چارک بوده است؛ اما در سال ۱۴۰۰ به چارک اول (Q1) رسیده است. در شاخص متوسط ضریب تأثیر هم این مجله وضعیت مناسبی داشته است. در پایگاه رتبه-بندی نشریات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری نیز در رتبه «الف» قرار دارد که نشان از اهمیت و اعتبار این نشریه می‌باشد.

نکته مهم میزان خوداستنادی این مجله است که همواره رو به افزایش بوده و برخلاف شاخص‌های روبه‌رشد این مجله، میزان خوداستنادی روند افزایشی داشته است که میزان افزایش خوداستنادی یک نشریه یک چالش در نشریه‌های علمی محسوب می‌شود. از لحاظ علم‌سنجی معمولاً میزان خوداستنادی بالا معیار مناسبی نیست؛ اما شاخص‌های مختلف علم‌سنجی این مجله در طی ۵ سال اخیر روند افزایشی داشته است که قابل توجه می‌باشد و می‌تواند به‌عنوان الگویی برای دیگر مجلات علوم انسانی دانشگاه سمنان و در سطح کشور مطرح باشد.

در پاسخ به سوال دوم پژوهش: وضعیت نشریه مطالعات زبانی و بلاغی از نظر فراوانی مقالات چاپ شده طی سال‌های مختلف، جنسیت نویسندگان، رتبه علمی نویسندگان، رشته/گرایش و موضوع‌ها و محورهای مورد توجه نویسندگان، دانشگاه‌ها/سازمان‌های مشارکت‌کننده در تدوین مقالات به چه نحو بوده است؟

یافته‌های این بخش مشتمل بر بررسی ۳۷۰ مقاله علمی در نشریه مطالعات زبانی و بلاغی در بازه زمانی سال‌های ۱۴۰۲-۱۳۸۹ می‌باشد که بر اساس فراوانی مقالات چاپ شده، جنسیت، رتبه علمی، رشته/گرایش و موضوع‌ها و محورهای مورد توجه نویسندگان، دانشگاه‌ها/سازمان‌های مشارکت‌کننده، مورد ارزیابی قرار گرفته است.

وضعیت تعداد مقاله‌های منتشر شده نشریه: بر اساس یافته‌های پژوهش و

همان‌طور که در جدول ۲، نشان داده شده است، از ابتدای سال ۱۳۸۹ تا سال ۱۴۰۲، ۳۶۲ مقاله منتشر شده است. بیشترین تعداد مقالات در سال ۱۴۰۱ (۵۱ مقاله) بوده است.

همچنین مطابق شکل ۱، طی سال‌های یاد شده روند رشد مقالات این نشریه با وجود فراز و نشیب با شیب کند، صعودی بوده است.

جدول ۲. توزیع فراوانی مقالات بر اساس سال

سال	تعداد شماره	تعداد مقاله
۱۴۰۲	۶	۵۶
۱۴۰۱	۶	۵۱
۱۴۰۰	۶	۵۰
۱۳۹۹	۶	۳۸
۱۳۹۸	۶	۳۴
۱۳۹۷	۶	۲۹
۱۳۹۶	۶	۲۲
۱۳۹۵	۲	۱۹
۱۳۹۴	۲	۱۴
۱۳۹۳	۲	۱۴
۱۳۹۲	۲	۱۴
۹۱	۱	۷
۹۰	۲	۱۴
۸۹	۲	۱۴
جمع	۳۳	۳۷۰

وضعیت جنسیت نویسندگان: بر اساس جدول ۲، از میان ۷۳۳ نویسنده مشارکت‌کننده

در این نشریه ۴۸۳ نویسنده مرد و ۲۵۱ نویسنده نیز زن بوده‌اند.

جدول ۲. توزیع فراوانی جنسیت نویسندگان مقالات

جنسیت	تعداد	درصد
زن	۲۵۱	۳۴,۲۴
مرد	۴۸۳	۶۵,۸۹
کل	۷۳۳	۱۰۰

وضعیت مرتبه علمی نویسندگان: بر اساس جدول ۳، از میان ۷۳۳ نویسنده که

در امر نگارش مقالات همکاری داشته‌اند، بیشترین نویسندگان که از اعضای هیأت علمی دانشگاه‌های مختلف ایران بوده‌اند، مرتبه علمی اکثر آنان استادیار (۲۲۷) بوده است. بعد از آن نیز دانشیار (۱۶۱ نفر) بیشترین مرتبه علمی را به خود اختصاص داده است. همچنین دانشجوی دکتری (۱۷۲ نفر)، دانش‌آموخته کارشناسی ارشد (۴۷ نفر) و

تحلیل محتوای مقالات نشریه مطالعات زبانی و بلاغی دانشگاه سمنان از ۱۳۸۹ تا ۱۴۰۲ - ۴۰۹
دانش آموخته دکتری (۳۵ نفر) در ردیف‌های بعدی تدوین‌کنندگان مقالات نشریه
مطالعات زبانی و بلاغی قرار داشته‌اند. سهم اعضای هیأت علمی با مرتبه استاد تمام هم
۸ و نیم درصد (۶۳ نفر) بوده است.

جدول ۳. توزیع فراوانی مرتبه علمی نویسندگان مقالات

ردیف	مرتبه علمی	تعداد	درصد	ردیف	مرتبه علمی	تعداد	درصد
۱	استادیار	۲۲۷	۳۰٫۹۶	۶	دانش آموخته دکتری	۳۵	۴٫۷۷
۲	دانشیار	۱۶۱	۲۱٫۹۶	۷	دانشجوی کارشناسی ارشد	۱۸	۲٫۴۵
۳	استاد تمام	۶۳	۸٫۵۹	۸	مدرس دانشگاه	۴	۰٫۵۴
۴	دانشجوی دکتری	۱۷۲	۲۳٫۴۶	۹	مدرس	۲	۰٫۲۷
۵	کارشناس ارشد	۴۷	۶٫۴۱	۱۰	ذکر نشده	۴	۰٫۵۴
		جمع کل				۷۳۳	۱۰۰

وضعیت رشته علمی نویسندگان مقالات: مطابق جدول ۴، نویسندگان مقالات
نشریه مطالعات زبانی و بلاغی از رشته‌های علمی مختلفی بودند. از میان ۱۵ رشته،
متخصصان رشته زبان و ادبیات فارسی با توجه به ماهیت رشته و مرتبط بودن مفاهیم آن
با موضوعات نشریه، بیشترین مشارکت‌کننده طی بازه زمانی یاد شده بوده‌اند (۵۵۶
مورد). زبان‌شناسی (زبان‌شناسی همگانی) با ۵۲ مورد و رشته زبان و ادبیات عرب با ۴۰
مورد در جایگاه سوم قرار دارد.

جدول ۴. توزیع فراوانی رشته تحصیلی نویسندگان مقالات

ردیف	رشته تحصیلی نویسندگان	تعداد	درصد
۱	زبان و ادبیات فارسی	۵۵۶	۷۵٫۸۵
۲	زبان‌شناسی همگانی	۵۲	۷٫۰۴
۳	زبان و ادبیات عرب	۴۰	۵٫۴۵
۴	ادیان و عرفان	۱۳	۱٫۷۷
۵	زبان و ادبیات انگلیسی	۹	۱٫۲۲
۶	سایر زبان‌ها	۶۳	۷٫۲۳

		زبان و ادبیات فرانسه، زبان روسی، ادبیات تطبیقی، ادبیات روایی، علوم سیاسی، علم اطلاعات و دانش شناسی، زبان کردی، موسیقی و پژوهش هنر	
۱۰۰	۷۳۳	کل	

وضعیت دانشگاه‌ها و مؤسسات مشارکت‌کننده در پژوهش‌ها: در جدول ۵ اسامی دانشگاه / سازمان‌هایی که بیشتر از یک مقاله منتشر کرده‌اند، نشان داده شده است. بر این اساس، دانشگاه سمنان با ۱۱۶ نویسنده بیشترین مشارکت را داشته و پس از آن دانشگاه آزاد اسلامی (۹۵ نویسنده) و دانشگاه علامه طباطبایی (۴۶ نویسنده) و دانشگاه تهران و دانشگاه مازندران (هر کدام با ۳۰ نویسنده) به ترتیب بیشترین مشارکت را داشته‌اند. در جدول ذیل، اسامی دانشگاه‌ها یا مؤسساتی که تنها یک مشارکت یا بیشتر از یک مشارکت در تولید مقالات نشریه داشته‌اند، ذکر گردیده است.

جدول ۵. توزیع فراوانی دانشگاه‌ها / مؤسسات مشارکت‌کننده در پژوهش‌ها با فراوانی بیشتر از یک

ردیف	دانشگاه / مؤسسه	تعداد	درصد	ردیف	دانشگاه / مؤسسه	تعداد	درصد
۱	دانشگاه سمنان	۱۱۶	۱۰,۹۴	۱۲	دانشگاه شهید بهشتی، دانشگاه فرهنگیان	۱۲	۰,۸۹
۲	دانشگاه آزاد اسلامی	۹۵	۸,۷۸	۱۳	دانشگاه فردوسی مشهد، دانشگاه تربیت مدرس، دانشگاه سیستان و بلوچستان	۱۱	۰,۸۴
۳	دانشگاه علامه طباطبایی	۴۶	۸,۵۷	۱۴	دانشگاه شهر کرد، دانشگاه کاشان	۱۰	۰,۷۸
۴	دانشگاه تهران، دانشگاه مازندران	۳۰	۸,۴۶	۱۵	دانشگاه الزهراء، دانشگاه گیلان، دانشگاه تبریز، دانشگاه محقق اردبیلی	۹	۰,۷۳
۵	دانشگاه پیام نور	۲۴	۴,۶۸	۱۶	دانشگاه شهید چمران اهواز	۸	۰,۶۸

تحلیل محتوای مقالات نشریه مطالعات زبانی و بلاغی دانشگاه سمنان از ۱۳۸۹ تا ۱۴۰۲ - ۴۱۱

۰,۶۳	۷	دانشگاه یزد، دانشگاه بین المللی امام خمینی، دانشگاه قم، دانشگاه سلمان فارسی، دانشگاه زابل	۱۷	۴,۶۲	۲۳	دانشگاه خوارزمی، دانشگاه بوعلی سینا همدان،	۶
۰,۵۷	۶	دانشگاه دامغان	۱۸	۴,۴۱	۲۲	دانشگاه رازی کرمانشاه	۷
۰,۵۲	۴	دانشگاه اصفهان، دانشگاه شیراز	۱۹	۳,۹۴	۱۸	دانشگاه شهید باهنر کرمان	۸
۰,۴۷	۳	دانشگاه گرگان، دانشگاه گنبد کاووس، دانشگاه لرستان، دانشگاه زنجان،	۲۰	۲,۱۵	۱۷	دانشگاه حکیم سبزواری	۹
۰,۴۲	۲	دانشگاه کوثر بجنورد، دانشگاه دانشگاه جیرفت، پژوهشکده علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، دانشگاه معارف قرآنی، دانشگاه دریانوردی و علوم دریایی چابهار	۲۱	۱,۷۸	۱۵	دانشگاه کردستان، دانشگاه ایلام	۱۰
۰,۳۶	۱	دانشگاه هنر تهران، موسسه آموزش عالی سراوان، دانشگاه ولایت، سازمان پژوهش و برنامه ریزی، دانشگاه اراک، دانشگاه علوم پزشکی سمنان، دانشگاه تربیت	۲۲	۱,۶۸	۱۴	دانشگاه شهید مدنی آذربایجان	۱۱

		دبیر رجائی دانشگاه خلیج فارس،				

وضعیت موضوع و محور پژوهش‌ها: مطابق جدول ۶، موضوع و محور مقالات مورد بررسی در ۲۰ موضوع کلی قرار گرفته‌اند. بر این اساس از میان ۱۶۰۰ کلیدواژه موضوع مقالات (مستخرج از کلیدواژه‌های ۳۷۰ مقاله بوده است)، ۵۱۸ موضوع مقاله مورد بررسی و تحلیل محتوا قرار گرفت که بر اساس این تحلیل، موضوع شعر، بلاغت، سبک و سبک‌شناسی، معنا و معناشناسی، استعاره، زبان و زبان‌شناسی، غزل و غزلیات، تحلیل و تصویر و تصویرسازی ده موضوع برتر مقالات نشریه مطالعات زبانی و بلاغی (۳۷۰ مقاله) که بیشترین تعداد موضوع مقالات را به خود اختصاص داده است و بعد از آن موضوعات مربوط به فنون ادبی، عناصر ادبی، ساختار زبانی، ادبیات، داستان، تشبیه، موسیقی، زیبایی‌شناسی، لایه‌های ادبی و دستور زبان و دیگر زمینه‌ها قرار دارند. تحلیل محتوای موضوعات و محورهای اصلی مقالات نشریه مطالعات زبانی و بلاغی در جدول ۷ نمایش داده شده است.

جدول ۷. توزیع فراوانی موضوع و محورهای اصلی مقالات نشریه مطالعات زبانی و بلاغی

ردیف	موضوع	تعداد	درصد	ردیف	موضوع	تعداد	درصد
۱	شعر	۴۷	۳۷,۴	۱۷	موسیقی	۱۲	۱۷
۲	بلاغت	۴۱	۲۳,۳	۱۸	زیبایی شناسی	۱۰	۱۸
۳	سبک و سبک شناسی	۳۳	۱۰	۱۹	لایه/ لایه‌های ادبی	۱۰	۱۹
۴	معنا و معنا شناسی و علم معانی	۳۲	۱۷,۶	۲۰	دستور زبان	۱۰	۲۰
۵	استعاره	۲۹	۱۱,۵	۲۱	تاریخ/ تاریخ بیهقی	۱۰	۲۱
۶	زبان	۲۷		۲۲	ایهام	۱۰	۲۲

تحلیل محتوای مقالات نشریه مطالعات زبانی و بلاغی دانشگاه سمنان از ۱۳۸۹ تا ۱۴۰۲ - ۴۱۳

۲۳	۹	صنایع ادبی	۲۳		۲۰	زبان شناسی	۷
۲۴	۸	کتابه/کتابیات	۲۴		۲۲	غزل و غزلیات	۸
۲۵	۸	مجاز	۲۵		۲۰	تحلیل	۹
۲۶	۷	قرآن	۲۶		۲۰	تصویر / تصویر سازی	۱۰
۲۷	۷	قافیه / قافیه شعری	۲۷		۲۰	فنون ادبی	۱۱
۲۸	۷	متون عرفانی	۲۸		۱۵	عنصر/عناصر ادبی	۱۲
۲۹	۷	انسجام	۲۹		۱۵	ساخت /ساختار / ساختار زبانی	۱۳
۳۰	۷	تقابل	۳۰		۱۴	ادبیات	۱۴
۳۱	۷	بدیع	۳۱		۱۴	داستان	۱۵
۳۲	۷	آشنایی زدایی	۳۲		۱۳	تشبیه	۱۶
۱۰۰	۵۱۸						جمع

بر اساس موضوعات محوری مقالات نشریه مطالعات زبانی و بلاغی، کدگذاری باز و کدگذاری محوری مقالات انجام گردید که در جدول ۸ نشان داده شده است.

جدول ۸، کدگذاری باز و کدگذاری محوری بر اساس تحلیل موضوعات محوری مقالات نشریه مطالعات زبانی و بلاغی

کد	کدگذاری باز	کدگذاری محوری	فراوانی
۱	شعر پایداری، شعر تعلیمی، شعر روایی، شعر عربی، شعر عرفانی، شعر جدید فارسی، شعر فارسی قرن نهم، شعر هفتم، شعر هشتم، شعر کردی، شعر کوتاه، شعر کودک، شعر نو، شعر معاصر، شعر مشروطه، شعر نیمایی، شعر شناسی شناختی، شعرک، شعر آبدار،	شعر	۴۷
۲	بلاغت، بلاغت اسلامی، بلاغت سکوت، بلاغت عربی، بلاغت فارسی، بلاغت فارسی و انگلیسی، بلاغت موسیقایی، بلاغت نحوی	بلاغت	۴۱

۳۳	سبک و سبک شناسی	سبک، سبک‌شناسی، سبک آذربایجانی، سبک شخصی، سبک شعر، سبک شناسی نثر، سبک عراقی، سبک هندی، سبک‌شناسی انتقادی، سبک شناسی لایه‌ای،	۳
۳۲	معنا و معناشناسی و علم معانی	معانی، معنا، معنا پروری، معنای نسبی، معنا شناسی، معنا شناسی شناختی، معنا شناسی ارزش گذاری، معنا شناسی همزمانی، معنای اساسی، معنای تحت اللفظی، معنای نحوی، معنی شناسی، معنی شناسی شناختی، معنی شناسی ساخت گرا، معنی شناسی قالبی، علم معانی، علم معانی نحو	۴
۲۹	استعاره	استعاره، استعاره ایهامی کنایه، استعاره شناختی، استعاره کنایه، استعاره مفهومی، استعاره خشم، استعاره شاعرانه، استعاره فرهنگی، استعاره‌های چهرتی	۵
۲۷	زبان	زبان بدن، زبان عامیانه، زبان عرفانی، زبان گونه، زبان عربی، زبان ادبی، زبان ایدئولوژیک، زبان کاربرد، زبان و سبک، زبان فارسی، زبان شعر، زبان جنسیت، زبان طنز، زبان شعر، زبان های ایرانی	۶
۲۰	زبان شناسی	زبان شناسی، زبان شناسی تاریخی، زبان شناسی محیط زیستی، زبان شناسی شناختی، زبان شناسی فرهنگی، زبان شناسی نقش گرا،	۷
۲۲	غزل و غزلیات	غزل، غزل پست مدرن، غزل حافظ، غزل سعدی، غزل دوره قاجار، غزل قرن هفتم، غزل معاصر، غزل مولوی، غزل نئوکلاسیک، غزلیات بیدل دهلوی، غزلیات شمس، غزلیات سعدی	۸
۲۰	تحلیل	تحلیل، تحلیل انتقادی، تحلیل بلاغی، تحلیل تطبیقی محتوای کتاب، تحلیل خبر، تحلیل زیبایی شناسی، تحلیل ساختار، تحلیل ساختاری، تحلیل شناختی، تحلیل گفتمان، تحلیل گفتمان انتقادی، تحلیل	۹

تحلیل محتوای مقالات نشریه مطالعات زبانی و بلاغی دانشگاه سمنان از ۱۳۸۹ تا ۱۴۰۲ - ۴۱۵

		گفتمان انتقادی فرکلاف، تحلیل گفتمان انتقادی فمینیستی	
۲۰	تصویر، تصویرسازی	تصویر، تصویر بلاغی، تصویرآفرینی، تصویر پرداز، تصویر سازی، تصویر سازی بلاغی، تصویر گونه‌نگی، تصویرهای زبانی، تصاویر شعری	۱۰
	فنون ادبی	تشبیه، تشبیه اضافی، تشبیه اقلیمی، تشبیه سلب و ایجاب، تشبیه ناهمساز، تشبیه وصفی، تشبیه و تنزیه، فن خطابه، فن شعر، فن شاعری، فنون ادبی، فنون طنزپردازی	۱۱
	عنصر / عناصر / عناصر ادبی	عناصر ادبی، عناصر بلاغی، عناصر بیانی، عناصر طبیعت، عناصر فرهنگی، عناصر موسیقی آفرین، عناصر نجومی، عنصر خیال	۱۲
	ساخت / ساختار / ساختار زبانی	ساخت نحوی، ساخت اطلاع، ساخت نشان دار نحوی، ساخت هم پایه، ساختار، ساختار پارادوکسیکال، ساختار زبانی، ساختار معنایی، ساختار موسیقایی، ساختار گرای، ساختار تشبیهی، ساخت گرای	۱۳
	ادبیات	ادبیات انتقادی، ادبیات تطبیقی، ادبیات تعلیمی، ادبیات داستانی، ادبیات عامه، ادبیات شبانی، ادبیات قاجاریه، ادبیات معاصر	۱۴
	داستان	داستان، داستان اصلی، داستان اقلیمی، داستان بلند، داستان بیژن و منیژه، داستان تراژیک، داستان رمزی عاشقانه، داستان زال، داستان شیخ صنعان، داستان کوتاه، داستان نامه بهمنیاری، داستان نویسی، داستان‌های آل احمد، داستان‌های عامیانه	۱۵
	تشبیه	تشبیه، تشبیه اضافی، تشبیه اقلیمی، تشبیه سلب و ایجاب، تشبیه ناهمساز، تشبیه و تنزیه، تشبیه وصفی	۱۶

۱۷	موسیقی، موسیقی بیرونی، موسیقی بیرونی (عروض)، موسیقی درونی، موسیقی شعر، موسیقی شعر، موسیقی کناری، موسیقی کناری، موسیقی معنوی	موسیقی
۱۸	زیباشناسی، زیبایی، زیبایی شناسی هنری، زیبایی شناسی، زیبایی شناسی، زیبایی شناسی شناختی	زیبایی شناسی
۱۹	لایه بلاغی، لایه نحوی، لایه واژگانی، لایه واژگانی، لایه نحوی، لایه آوایی، لایه های سبکی، لایه نحوی، لایه نحوی	لایه/ لایه های ادبی
۲۰	دستور زبان، دستور زبان، دستور زبان فارسی، دستور زبان فارسی، دستور نظام مند، نقشگرای هلیدی، دستور نقش گرا، دستور نقش گرای نظام-بنیاد، دستور زبان، دستوری زدایی، دستوری شدگی	دستور زبان

بر اساس داده‌های جدول ۸، بیست مضمون اصلی بر اساس تحلیل موضوعات نشریه مطالعات زبانی و بلاغی شناسایی گردید. هر کدام از موضوعات محوری/مضمون‌ها دارای زیرحوزه‌های موضوعی بوده‌اند که در جدول ۸ نمایش داده شده است. کل موضوعات مقالات نشریه، ۱۶۰۰ موضوع بوده که دسته‌بندی آنها در دو مرحله صورت گرفت. با استفاده از کدگذاری انجام شده در این مرحله، ۲۰ موضوع محوری شناسایی شد. این ۲۰ موضوع محوری از ۵۱۸ موضوع فرعی تشکیل گردیده بود.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با استفاده از روش تحلیل محتوا، مقاله‌های منتشر شده نشریه مطالعات زبان و بلاغی را در بازه زمانی ۱۴۰۲-۱۳۸۹ یعنی از ابتدای شروع انتشار نشریه تا آخرین شماره انتشار یافته را مورد تحلیل قرار داده است.

داده‌های مورد نیاز در این پژوهش از بررسی ۳۷۰ مقاله علمی نشریه مطالعات زبانی و بلاغی بر اساس فراوانی مقالات چاپ شده، جنسیت، رتبه علمی، رشته/گرایش،

تحلیل محتوای مقالات نشریه مطالعات زبانی و بلاغی دانشگاه سمنان از ۱۳۸۹ تا ۱۴۰۲ - ۴۱۷

موضوع‌ها و محورهای مورد توجه نویسندگان، دانشگاه‌ها/ سازمان‌های مشارکت‌کننده، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. براساس یافته‌های پژوهش، بیشترین تعداد مقالات در سال ۱۴۰۱ (۵۱ مقاله) بوده است. همچنین طی سال‌های یاد شده روند رشد مقالات این نشریه با وجود فراز و نشیب، صعودی بوده است.

یافته‌های پژوهش نشان داد که ۶۵ درصد مقالات نشریه مطالعات زبانی و بلاغی توسط نویسندگان مرد نگارش یافته است. سهم نویسندگان زن از تولید و انتشار مقالات نشریه ۳۵ درصد بوده است. یافته‌های این قسمت از پژوهش با یافته‌های پژوهش‌های پیشین همانند ایمانی و همکاران (۱۳۹۷)؛ ترابی و فتحی (۱۴۰۰)؛ ورناصری و همکاران (۱۴۰۲) هم‌خوانی دارد. در این پژوهش‌ها سهم مردان بیشتر از زنان بوده است. به نظر می‌رسد با برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری می‌توان سهم زنان از تولید مقالات این نشریه افزایش داد. همچنین بیشترین نویسندگان مقالات این نشریه از بین اعضای هیأت علمی دانشگاه‌های داخل کشور و با مرتبه استادیاری بوده‌اند و سهم اعضای هیأت علمی با مرتبه استاد تمام کم بوده است. سهم دانشیاران از مرتبه استاد تمامی بشتی بوده است. یافته‌های این قسمت از پژوهش نیز در راستای یافته‌های پژوهش‌های پیشین همچون ایمانی و همکاران (۱۳۹۷) و ورناصری و همکاران (۱۴۰۲) می‌باشد. البته این طبیعی به نظر می‌رسد که سهم اعضای هیأت علمی با مرتبه استاد تمامی کمتر باشد زیرا هرم اعضای هیأت علمی در دانشگاه‌ها متعادل نیست و سهم استادیاران بیشتر از دانشیاران و استادتمام‌ها هستند؛ بنابراین وضعیت مشارکت مرتبه علمی نویسندگان مقالات این نشریه طبیعی به نظر می‌رسد. در این بین سهم دانشجویان دکتری از دانشجویان کارشناسی ارشد و دانش‌آموختگان کارشناسی ارشد و دکتری بیشتر بوده است. به نظر می‌رسد الزام به انتشار مقاله قبل از دفاع از رساله دکتری برای دانشجویان دکتری می‌تواند یکی از علل افزایش سهم مشارکت دانشجویان دکتری باشد. دلیل دیگری که به نظر می‌رسد دانشجویان دکتری انگیزه بیشتری برای استخراج مقالات از رساله‌های دکتری دارند، تقویت رزومه حرفه‌ای آنها برای ورود به بازار کار و عضویت در هیأت علمی دانشگاه‌ها باشد.

بر اساس یافته‌های پژوهش، نویسندگان وابسته به دانشگاه سمنان با ۱۱۶ نویسنده بیشترین مشارکت را در نشریه مطالعات زبانی و بلاغی داشته‌اند؛ البته این یافته طبیعی به نظر می‌رسد؛ زیرا معمولاً نشریات یک دانشگاه از طرف نویسندگان همان دانشگاه بیشتر مورد استقبال قرار می‌گیرد. این یافته با پژوهش ورناصری و همکاران (۱۴۰۲) همخوانی دارد. این پژوهش گر هم در یافته‌های پژوهش خود اشاره می‌نماید که سهم نویسندگان دانشگاه خوارزمی در نشریات دانشگاه خوارزمی از دیگر دانشگاه‌ها بیشتر بوده است. در این زمینه یافته‌های پژوهش نشان داد بعد از دانشگاه سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی (۹۵ نویسنده) و دانشگاه‌های تهران و مازندران (هر کدام با ۴۶ نویسنده) در رتبه بعدی مشارکت مقالات نشریه مطالعات زبانی و بلاغی قرار داشته‌اند. این میزان مشارکت، نشان دهنده سهم قابل توجه دانشگاه سمنان در نگارش مقالات است. البته سهم مشارکت دانشگاه‌های آزاد اسلامی و پیام نور هم جالب توجه بود. نویسندگان دانشگاه‌های دولتی دیگر همانند دانشگاه خوارزمی، دانشگاه بوعلی سینا همدان، دانشگاه رازی کرمانشاه، دانشگاه شهید باهنر کرمان، دانشگاه حکیم سبزواری، دانشگاه کردستان و دانشگاه ایلام در رتبه‌های بعدی مشارکت قرار داشتند.

یافته‌های مربوط به رشته‌های علمی مشارکت‌کننده در انتشار مقالات نشریه مطالعات زبانی و بلاغی دانشگاه سمنان نشان داد از میان ۱۵ رشته علمی، متخصصان رشته زبان و ادبیات فارسی با توجه به ماهیت رشته و مرتبط بودن مفاهیم آن با موضوعات نشریه، بیشترین مشارکت طی بازه زمانی یاد شده داشته‌اند (۵۵۶ مورد). رشته‌های زبان‌شناسی (زبان‌شناسی همگانی) با ۵۲ مورد و رشته زبان و ادبیات عرب با ۴۰ مورد در جایگاه سوم قرار دارند. با توجه به موضوع نشریه که حوزه ادبی و بلاغی می‌باشد، مشارکت رشته‌های زبان و ادبیات فارسی و زبان‌شناسی همگانی و زبان و ادبیات عرب طبیعی به نظر می‌رسد.

تحلیل محتوای مقالات نشریه مطالعات زبانی و بلاغی دانشگاه سمنان از ۱۳۸۹ تا ۱۴۰۲ - ۴۱۹

یافته‌های مربوط به موضوع و محور مقالات نشان می‌دهد موضوع و محور مقالات مورد بررسی در ۲۰ موضوع کلی قرار گرفته‌اند. بر این اساس از میان ۱۶۰۰ کلیدواژه موضوع مقالات (مستخرج از کلیدواژه‌های ۳۷۰ مقاله بوده است)، ۵۱۸ موضوع مقاله مورد بررسی و تحلیل محتوا قرار گرفت که بر اساس این تحلیل، موضوع شعر، بلاغت، سبک و سبک‌شناسی، معنا و معناشناسی، استعاره، زبان و زبان‌شناسی، غزل و غزلیات، تحلیل و تصویر و تصویرسازی ده موضوع مقالات نشریه مطالعات زبانی و بلاغی (۳۷۰ مقاله) که بیشترین تعداد موضوع مقالات را به خود اختصاص داده است و بعد از آن موضوعات مربوط به فنون ادبی، عناصر ادبی، ساختار زبانی، ادبیات، داستان، تشبیه، موسیقی، زیبایی‌شناسی، لایه‌های ادبی و دستور زبان و دیگر زمینه‌ها قرار دارند.

با توجه به نتایج و یافته‌های پژوهش، پیشنهادها زیر در جهت ارتقای کیفیت مطالعات زبانی و بلاغی دانشگاه سمنان بیان می‌گردد:

- نیمی از مقالات نشریه، نویسندگان وابسته به دانشگاه سمنان بوده‌اند، پیشنهاد می‌شود که سهم پذیرش مقاله از سایر دانشگاه‌ها افزایش یابد تا تنوع بیشتری از لحاظ نویسنده و دانشگاه، در نگارش مقالات پدید آید.

- از آن‌جا که توزیع جغرافیایی نویسندگان بر اساس مشارکت نویسندگان داخل کشور بوده است و نویسندگان خارج کشور در انتشار مقالات نشریه سهمی نداشته‌اند پیشنهاد می‌شود که ارکان نشریه (سردبیر، مدیر مسئول، اعضای هیأت تحریریه و ...) در جهت رفع این گونه نواقص اهتمام بیشتری داشته باشند تا نشریه به سمت بین‌المللی شدن حرکت نماید. به نظر می‌رسد توجه به ظرفیت انتشار مقاله از نویسندگان پارسی و نویسندگان ایرانی خارج از کشور؛ همچنین اعضای هیأت تحریریه بین‌المللی نشریه ظرفیت مناسبی برای انتشار مقالات در نشریه داشته باشند تا از این طریق هم سهم نویسندگان خارجی از انتشار مقالات افزایش یابد هم توزیع جغرافیایی نویسندگان به سمت بین‌المللی حرکت نماید.

- از آن‌جا که نشریه مطالعات زبانی و بلاغی دانشگاه سمنان در نمایه ISC با چارک Q1 و بار تبه «الف» از سوی کمیسیون ارزیابی نشریات و رزات علوم، تحقیقات و فناوری

ارزیابی شده که نشان دهنده شاخص‌های علم‌سنجی خوب نشریه است؛ برای دریافت استنادات بیشتر مقالات نشریه، پیشنهاد می‌گردد مقالاتی به زبان انگلیسی در هر شماره یا ویژه‌نامه‌های زبان انگلیسی در این نشریه منتشر گردد تا با مشاهده‌پذیری بیشتر مقالات استناد به مقالات هم افزایش یابد و موجبات ارتقای نشریه را بیش از پیش فراهم سازد.

منابع و ماخذ

- ایمانی، حسین؛ عبدالله زاده، امیر حسین و علی اصغر پورعزت (۱۳۹۷)، **تحلیل محتوای پژوهش‌های فصلنامه مدیریت دولتی دانشگاه تهران**. فصلنامه مدیریت دولتی، ۱۰(۳)، ۳۸۷-۴۱۴.
- ترابی، محسن؛ فتحی، محمدرضا (۱۴۰۰)، **تحلیل محتوای پژوهش‌های مجله مدیریت سازمان‌های دولتی**. مدیریت سازمان‌های دولتی، ۹(۴)، ۵۵-۶۶.
- عابدی جعفری، حسن؛ تسلیمی، محمد سعید؛ فقیهی، ابوالحسن و محمد شیخ زاده (۱۳۹۰)، **تحلیل مضمون و شبکه مضامین: روشی ساده و کارآمد برای تبیین الگوهای موجود در داده‌های کیفی**. اندیشه مدیریت راهبردی، ۵(۲)، ۱۹۸-۱۵۱.
- قانع، محمدرضا (۱۳۹۲)، **بررسی، شناسایی و ارزیابی ویژگیها و روند انتشار نشریات علمی معتبر شیراز: مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری شیراز**.
- گنجی، فرید و محمدی، سردار (۱۴۰۱)، **تحلیل محتوا روش‌های پژوهش آمیخته در نشریات مدیریت ورزشی با تاکید بر بازاریابی**. مطالعات بازاریابی ورزشی؛ ۳(۱)، ۷۹-۵۸.
- ورناصری احمدرضا، عندلیب کندی مریم، قنبری خشنود مریم، محمدیان سجاد (۱۴۰۲)، **تحلیل محتوای پژوهش‌های فصلنامه تعامل انسان و اطلاعات**. تعامل انسان و اطلاعات؛ ۱۰(۲)، ۱۹-۳۸.
- هلالی زاده، معصومه؛ تقی زاده، محمود رضا؛ افشاری، مصطفی و راضیه ایرانی (۱۳۹۶)، **تحلیل محتوای نشریه فیزیولوژی ورزشی پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی**. فیزیولوژی ورزشی، ۳۴(۲)، ۳۴-۱۷.

-Figuerola, C., Marco, F. and Pinto, M. (2017), "Mapping the evolution of Library and information science using topic modeling on LISA", *Scientometrics*, 112(12), 1507-1535.

تحليل محتوای مقالات نشریه مطالعات زبانی و بلاغی دانشگاه سمنان از ۱۳۸۹ تا ۱۴۰۲ - ۴۲۱

-Sugimoto C.R, Robbin A.(2017), **Examining the Evolution of the Field of Public Administration through a Bibliometric Analysis of Public Administration Review**.Public Administration Review; 77: 496-509

-Liu, Y., Jacoby, R. P., Jang, H., Li, D. (2019), **A Content Analysis of Adoption Articles in Counseling journals: A 30-year Review**. The Family Journal, 27(1), 67-74.

-Wallgren A, Veach P. M, MacFarlane I. M., LeRoy B. S.(2021), **Content analysis of Journal of Genetic Counseling research articles: A multi- year perspective**. Journal of Genetic Counseling.; 30(3), 774-784.

